

2. reviderede udgave af
FINANS & KREDIT

Lennart Lynge Andersen & Erik Werlauff
Erhvervsretten
Erhvervsretlige udvalgte lovplager
Coffin & København 1995

FINANS & KREDIT 3

Omtryk: Axel Svarland
Sæt og tryk: AKA PRINT A/S, Århus

Med mindre fotografisk eller anden gengivelse
af denne bog eller dele af den er ikke tilladt
efter gældende dansk lov om ophavsret.
Alle rettigheder forbeholdes.

Forord

I 1992 udgav vi *Finans & Kredit* med undertitlen *Erhvervsfinansieringsret* med dokumenteksempler. Som angivet i bogens forord var sigtet dels at skrive en bog, der tilgodeså erhvervslivets behov (såvel virksomhederne som de institutioner, der finansierer/ rådgiver virksomhederne) dels at skrive en kreditretlig fremstilling, der kunne anvendes i undervisningen, og som i højere grad tilgodeså de studierformer, der blev gennemført i 1980'erne.

Vi har forsøgt at lære af de erfaringer, vi har gjort, og vi er taknemmelige for de mange bidrag, vi har modtaget fra studerende og kolleger. Resultatet er blevet en ny bog, der i sit sigte bygger på *Finans & Kredit*, men som er ændret på så mange punkter, at vi har givet bogen en ny titel. Ændringerne består navnlig i, at *vi beskæftiger os med færre områder*, end det var tilfældet i *Finans & Kredit*. Hvor *Finans & Kredit* behandlede mange forskellige emnekredse, har denne bogs hovedsigte været at give en integreret fremstilling af *kreditaftalen*, d.v.s. kreditoptagelsens obligationsretlige aspekter, og af *den tinglige sikkerhed*, d.v.s. de ejendomsretlige spørgsmål.

Det internationale perspektiv er søgt bevaret fra *Finans & Kredit*, på visse punkter endog udbygget. Der er således lagt vægt på at behandle det internationalprivatretlige lovvalg, ligesom komparative spørgsmål er behandlet, men en samlet komparativ kreditretlig fremstilling ville sprænge bogens rammer.

De fleste af bogens kreditretlige emner har betydning både i og uden for pengeinstituttsektoren, men det kan ikke nægtes, at mange af emnekredsene har særlig betydning for banker og sparekasser. Vi har derfor valgt at afslutte fremstillingen med en samlet gennemgang af både de strukturelle og de vigtigste adfærdsforskrifter for banker og sparekasser, og heraf udspringer bogens sidste kapitel med behandling af bl.a. bankdirektiverne, bank- og sparekasseloven og værdipapirhandelsloven.

Hovedvægten i fremstillingen er lagt på erhvervskreditretten, men vi redegør også for visse forbrugerkreditspørgsmål. Dette skyldes dels kreditaftalelovens store praktiske betydning, dels at virksomhederne og de finansielle institutioner også har behov for at vide, hvorledes deres kunders kunders retsstilling er.

Vi retter en hjertelig tak til *Inger Graves Pedersen* og *Anita Søgaard*, der har renskrivet manuskriptet og bistået ved korrektoren.

København og Aalborg, oktober 1995

Lennart Lynge Andersen Erik Werlauff

Indholdsoversigt, detaljeret

I. Kreditaftalen	17
1. Kreditretten	17
2. Rigtig ydelse	20
3. Flere debitorer	22
3.1. Almindelige regler	22
3.2. Det interne forhold mellem samdebitorer	23
4. Flere kreditorer	26
5. Skyldnerskift	26
5.1. Tinglysningslovens § 39	27
5.2. Lovbestemt debitorskifte	30
5.3. Debitors død	32
6. Betalingsstedet	32
7. Betalingsmåden: Hvornår er betaling sket?	35
8. Betalingstid: Hvornår skal der betales?	36
9. Kan debitor indfri når som helst?	38
10. Forfaldsgrunde	39
10.1. Almindelige regler	39
10.2. Er påkrav fornødent?	44
11. Oversigt over typiske kreditydelser	45
11.1. Pengeinstitutterne	45
11.2. Personalkredit	47
11.3. Realkredit	48
11.4. Lån optaget hos publikum	48
11.5. Leverandørens kreditydelser	49
II. Retsgrundlaget for kredit og lån	51
1. Gældsbrevsloven	51
1.1. Gældsbreve og andre fordringer	52
1.2. Indsigelser bevares inter partes	52
1.3. Samdebitorer	52
1.4. Pengeskyld er bringeskyld	53
1.5. Obligationer (massegældsbreve)	54
1.6. Forfaldsdagen	54
1.7. Gæld i udenlandsk valuta	55
1.8. Nomen esse verum	56
1.9. Nomen esse bonum	57

1.10. Er fordringen negotiabel eller simpel?	58
1.11. Legitimationsvirkningen	60
1.12. Debitors indsigelser og modkrav (negotiable dokumenter)	61
1.13. Betaling med frigørende virkning (negotiabelt dokument)	64
1.14. Sikringsakt: Rådighedsberøvelse (negotiabelt dokument)	65
1.15. Kuponer (obligationer, aktier)	65
1.16. Simple gældsbreve: "Vindikation"	66
1.17. Betaling med frigørende virkning (simpel fordring)	68
1.18. Sikringsakten: Denunciation	69
1.19. Bankbøger og sparekassebøger	70
1.20. Obligationer	73
2. Kreditaftaleloven	74
2.1. Loven er delvis direktivstyret	74
2.2. Forbrugerkredit eller erhvervskredit?	75
2.3. Nogle undtagne kredittyper	77
2.4. Debitorindsigelser skal bevares (forbrugerkredit)	77
2.5. Fritstående lån eller lånekøb	78
2.6. Kreditoplysninger (forbrugerkredit)	80
2.7. Variabel rente	81
2.8. Indbetaling i bank eller sparekasse	81
2.9. Førtidig indfrielse	82
2.10. Ejendomsforbehold	82
3. Hvilket lands lov gælder for kreditforholdet?84 (Internationalt lovvalg)	84
3.1. Forholdet inter partes	84
3.2. Forholdet til tredjemand	86
III. Tinglig sikkerhed som begreb, håndpant og ejendomsforbehold	93
1. Bedre eller ringere fyldestgørelsesprioritet end simple krav?	93
1.1. Bedre position end simple kreditorer	94
1.2. Ringere position end simple kreditorer	96
1.3. Ansvarlig lånekapital	96
2. Tinglig sikkerhed som begreb	99
2.1. Retsgrundlaget for pant	99
2.2. Viljespant: Tre stiftelsesmåder	100
2.3. Tre teoretiske aspekter ved sikringsakten	102

2.4. Beslægtede retsinstitutter: Retention og detention	102
2.5. Hvad er "tinglig beskyttelse"?	103
2.6. Hvornår opnås tinglig beskyttelse?	104
2.7. Fyldestgørelsesprocessen	106
2.8. Hvis pantet ikke strækker til	107
3. Håndpant (i løsøre m.v.)	108
3.1. Den økonomisk fordelagtigste pantsætningsgenstand	108
3.2. Rådighedsberøvelsen	109
3.3. Sekundær panteret	114
3.4. Skade på håndpantatte effekter	115
3.5. Realisation af pantet	116
3.6. Separatiststilling og afregning til boet	117
4. Ejendomsforbehold	117
4.1. Oversigt	117
4.2. Kontantkøb eller kreditkøb?	118
4.3. Hvem ejer tingen?	122
4.4. Grundlæggende betingelser	123
4.5. Biler m.v.	126
4.6. Virksomheders køb af materiel, råvarer m.v.	126
4.7. Konsignation	127
4.8. Lejekøb	129
4.9. Fyldestgørelsesprocessen	130
4.10. Sælgerens refinansiering	132
IV. Underpant og leasing	137
1. Pant i fast ejendom	137
1.1. Nogle praktiske spørgsmål om pant	137
1.2. Udbetaling af provenu ved låneoptagelse	139
1.3. Efterpanthaveres beskyttelsesværdige forventninger	141
1.4. Ejerpantebreve	142
1.5. Ombytning og omprioriteringsklausuler	145
2. Underpant i en bestemt løsøregenstand	147
2.1. Oversigt	147
2.2. Individualisering og identifikation	148
2.3. Forholdet til andre tinglige rettigheder	149
2.4. Pant i indtægter m.v.	152
2.5. Automatisk oprykningret	153
2.6. Løsøre eller fast ejendom?	154
3. Billbogen	155
3.1. Hvilke motorkøretøjer m.v.?	155

3.2	Hvilke rettighedstyper?	156	2.4	Indsigelser fra kunder. Cut-off	213
3.3	Retten i Århus	156	2.5	Er der også pant i varen?	214
3.4	Eldre rettigheder i biler	157	2.6	Lovreguleret factoringpant?	215
3.5	Biler som driftsmateriel	158	2.7	Risikodækning fra factoringselskabet	217
4	Virksomhedshypotek (flydende pant)	159	2.8	Internationale factoringforhold	218
4.1	Generalpant og pant i tingsindbegreb	159	2.9	Unidroit-konventionen om factoring	219
4.2	Dansk virksomhedspant: Tinglysningslovens § 37 m.v.	160	3	Forfaiting	220
4.3	Virksomhedshypotek	164	4	Confirming-kredit	221
4.4	Britisk ret: Floating charge	164	5	Byggelån, byggeritransporter	222
4.5	Svensk företagshypotek	164	5.1	Generelt om byggerifinansiering	222
4.6	Norsk factoringpant	166	5.2	Denunciation og tidsprioritet	223
4.7	Aflevering af en del af pantet til boet?	167	5.3	Byggelån – transport i byggelån	224
4.8	International-privatretlige kollisionsspørgsmål	168	5.4	Transport i entreprisetilgodehavender	227
4.9	Hjemmelavet surrogat for virksomhedspant: Formålsbestemte datterselskaber	169	5.5	Vedkommende eller uvedkommende transport	229
4.10	Publicitet eller rådighedsberøvelse	172	5.6	Hovedpunkter fra AB 92	231
4.11	Skitse til en retspolitisk løsning	175	VI. Særlige formuegoder som kreditgrundlag:		
5	Leasing	175	Forsikringer, værdipapirer og immaterialrettigheder	233	
5.1	Leasing som begreb	176	1. Pant i tingsforsikring	233	
5.2	Leasingkontraktens opfyldelse	177	1.1. Almindelige regler	233	
5.3	Skatteregnskab og årsregnskab	178	1.2. Lejetab m.v.	236	
5.4	Forholdet til panthavere i driftsmateriel	179	1.3. Fareforøgelse	237	
5.5	Leverandør, køber, leasingselskab	181	1.4. Ændring af dækningens omfang m.v.	238	
5.6	Skade på det leasede	182	1.5. Panthaverdeklaration	239	
5.7	Misligholdelse af leasingtagerens betalingspligt	183	1.6. Forhandling med forsikringsselskabet	240	
5.8	Køberet til leasinggenstanden	185	2. Pant i livsforsikring	241	
5.9	Sale-and-lease-back	186	2.1. Indledning	241	
5.10	Diskontering af leasingkontrakten	191	2.2. Policelån	242	
V. Tilgodehavender som kreditgrundlag	195	2.3. Bonus, nødadresse, fyldestgørelse	242	3. Pant i materielle og dematerialiserede værdipapirer	247
1. Generelt om pant i tilgodehavender	195	3.1. Negotiabilitetens og rådighedsberøvelsens betydning ...	247	3.1.1. Negotiabilitetens og rådighedsberøvelsens betydning ...	247
1.1. Underpant i fordringer?	195	3.2. Dematerialiserede værdipapirer	250	3.1.2. Dematerialiserede værdipapirer	250
1.2. Nærmere om denunciationen	196	4. Pant i immaterialrettigheder	253	4.1. Ægte immaterialrettigheder	253
1.3. Pant i fremtidige fordringer	202	4.1.1. Ægte immaterialrettigheder	253	4.2. Pant i goodwill	256
1.4. Debtors negligeringsret	204	VII. Kautio	259	1. Indledende karakteristik	259
2. Factoring	206	1.1. Kautionsformer	259	1.1.1. Kautionsformer	259
2.1. Velkendte retsbegreber: trepartsforholdet	207	1.2. Nogle almindelige regler	261	1.1.2. Nogle almindelige regler	261
2.2. Kreditudvidelse eller ny kredit?	209				
2.3. Sekundær belåning af en fordring	211				

5	Kautions typer, defineret efter betalingspligtens indtræden	262
5	Begrænsning af kautionen	266
5	Lidbegrænsning	273
5	Indsigelser i kautionsforhold	275
5	5.1. Debitorindsigelser over for kreditor	276
5	5.2. Kautionistindsigelser over for debitor	277
5	5.3. Kautionistindsigelser over for kreditor	278
6	Regres og subrogation	284
6	6.1. Kreditudvidelser	284
6	6.2. Indbetalings anvendelse	285
6	6.3. Henstand i hovedforholdet	285
6	6.4. Eftergivelse over for kautionist	286
6	6.5. Undladt anmeldelse	286
6	6.6. Engagementets overgang til andet pengeinstitut	287
6	6.7. Prækclusion i hovedforholdet	287
6	6.8. Frivillig kreditorordning for hovedmanden	288
6	6.9. Rette kreditor	289
7	Regres og subrogation	289
8	Anmeldelsesret ved debtors insolvensbehandling	292
9	Kaution i koncenforhold	293
9	9.1. Kaution i selskabsforhold, bortset fra koncernforhold	294

VIII. Kautionssvarianter og kautionssurrogater:

	Tredjemandspant, udlandslån og støtteerklæringer	297
1.	Tredjemandspant	297
2.	Udlandslån (finanslån)	300
3.	Støtteerklæringer (letters)	302

IX. Bank- og sparekasseret 311

1.	Banksektoren	311
2.	Regelgrundlaget (strukturspørgsmål)	312
2.1.	Bankdirektiverne	312
2.2.	Bank- og sparekasseloven	314
3.	Pengeinstitutvirksomhed	319
4.	Kapital, solvens, storkunde grænse	322
5.	Indskydergaranti	329
5.1.	Unionens forskrifter	329
5.2.	Danske regler	331
6.	Bankers kreditgivning	332
6.1.	Kreditaftaleloven	332

6.2.	Opsigelse	334
6.3.	Løbetidssagerne	335
6.4.	Bankers standardvilkår	336
6.5.	Pengeinstitutankenævnet	339
7.	Retningslinier om etik i pengeinstitutternes rådgivning	340
8.	Soliditetsoplysninger (kreditoplysninger)	342
8.1.	Forholdet mellem bank og kunde	343
8.2.	Forholdet mellem pengeinstitut og rekvirent	344
8.3.	Branchens vejledende retningslinier	348
9.	Hvidvaskning	348
10.	Værdipapirhandelsloven	350
10.1.	Værdipapirhandel	351
10.2.	Fondbørser	353
10.3.	Autoriserede markedspladser	353
10.4.	Værdipapirmæglere	353
10.5.	Pengemarkedsmæglere	353
10.6.	Clearingcentraler	354
10.7.	Værdipapircentraler	354
10.8.	Fondsrådet og Finanstilsynet	355
10.9.	Fondsmæglerselskaber og "det europæiske pas"	355
11.	Rekapitulation af værdipapirhandelens aktører	356

Litteraturliste	357
---------------------------	-----

Domsregister	363
------------------------	-----

Stikord	369
-------------------	-----

Kreditretten (2. reviderede udgave af Finans & Kredit) er en koncentreret fremstilling af de regler, der gælder for optagelse af lån og kredit.

Grundtanken med bogen er at give et samlet overblik over både retsforholdet mellem debitor og kreditor og tillige retsforholdet til tredjemand, nemlig i form af opnåelse af tinglig sikkerhed. Bogen rummer således elementer af både aftaleretlig og tingsretlig karakter.

Bogens hovedemner er kreditaftalen, retsgrundlaget for kredit og lån, tinglig sikkerhed i form af håndpant/-underpant og ejendomsforbehold, leasing, factoring, kaution, tredjemands pant, støtteerklæringer m.v. Bogen afsluttes af et kapitel med hovedtræk af bank- og sparekasseret.

Forfatterne er professor, lic.jur. Lennart Lyngé Andersen, Juridisk Institut, Handelshøjskolen i København, og professor, dr.jur. Erik Werlauff, Aalborg Universitet. De er forfattere til en række selskabs-, aftale- og kreditretlige fremstillinger udgivet på GadJura.

040196

ARNOLD
BIBLIOTEK
9 788761 418236